

Tervise
Arengu
Instituut

Võrumaa

Ravitud või surmaga lõppenud
vigastusjuhtude ülevaade

Ülevaade võtab kokku vigastuste andmed, mis on ühtsetel alustel arvatud ja Eesti keskmisega võrreldavad.

Ülevaate eesmärk on pakkuda alusandmeid kohaliku tasandi tegevuste planeerimiseks ning elanike tervise ja heaolu parandamiseks.

Ülevaates välja toodud andmete kohta leiab täiendavat infot aadressil: www.terviseinfo.ee/maakonnavigastused

Väljaandja: Tervise Arengu Instituut

Kujundaja: Disainikorp OÜ

Väljaande kasutamisel viidata allikale.

Soovitav viide käesolevale väljaandele:

Ravitud või surmaga lõppenud vigastusjuhtude ülevaade – Võrumaa.

Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2023.

Materjal on valminud Norra toetusest 2014-2021 rahastatud projektist „Rahvatervise valdkonna võimekuse ja kompetentside suurendamine kohalikes omavalitsustes“

RAVIKULUD 2021. AASTAL

82 755€

20–29a

63 841€

7–19a

11 247€

3–6a

12 276€

0–2a

403 425€

75+ a

4 365
vigastusjuhtu

ravikulu
1,4 miljonit€

511 968€

30–64a

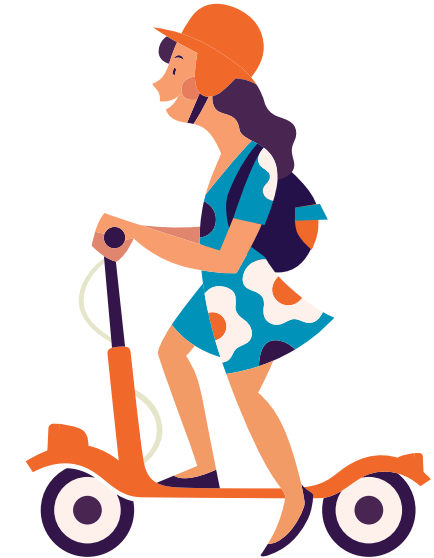
327 392€

65–74a

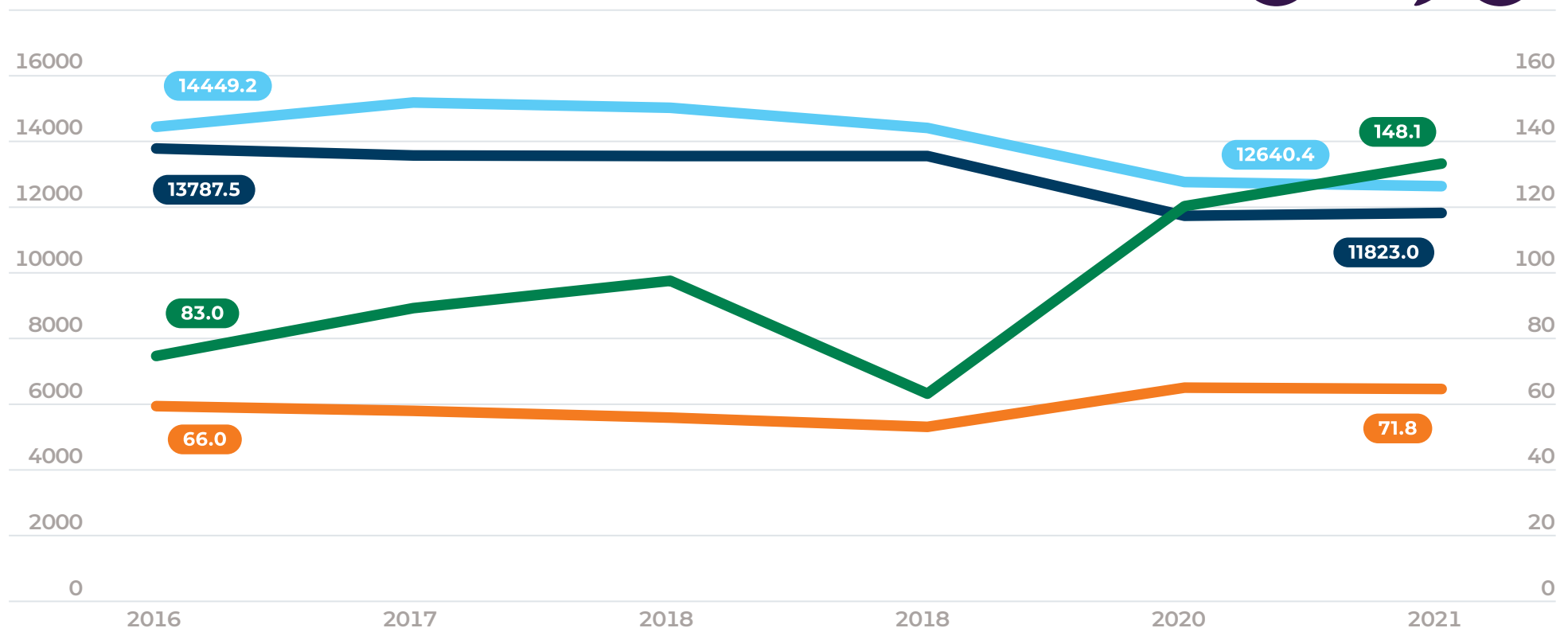
VIGASTUSJUHUD JA -SURMAD

- Võrumaa paistab teiste maakondade hulgast silma Eesti keskmisest kõrgema vigastussurmade suhtarvuga.
- Eesti keskmisest sagedamini toimus surmaga lõppenud kukkumisi ja ebaselge tahtlusega surmasid.
- Sagedased olid suletused, kokkusurumised ja muljumised esemete vahele või esemete tõttu, koerahammustused ning ülepingutusest või puudusseisundist tingitud viga saamised.

Vigastusjuhud ja -surmad 100 000 elaniku kohta

- Vigastussurmad 100 000 elaniku kohta Eestis
- Vigastussurmad 100 000 elaniku kohta Võrumaal
- Ravitud vigastusjuhte 100 000 elaniku kohta Eestis
- Ravitud vigastusjuhte 100 000 elaniku kohta Võrumaal

29%

teised põhjused

6%

sõidukiõnnetus

51

**surmaga lõppenud
vigastusjuhtumit**

8%

ebaselge tahtlus

25%

kukkumine

4%

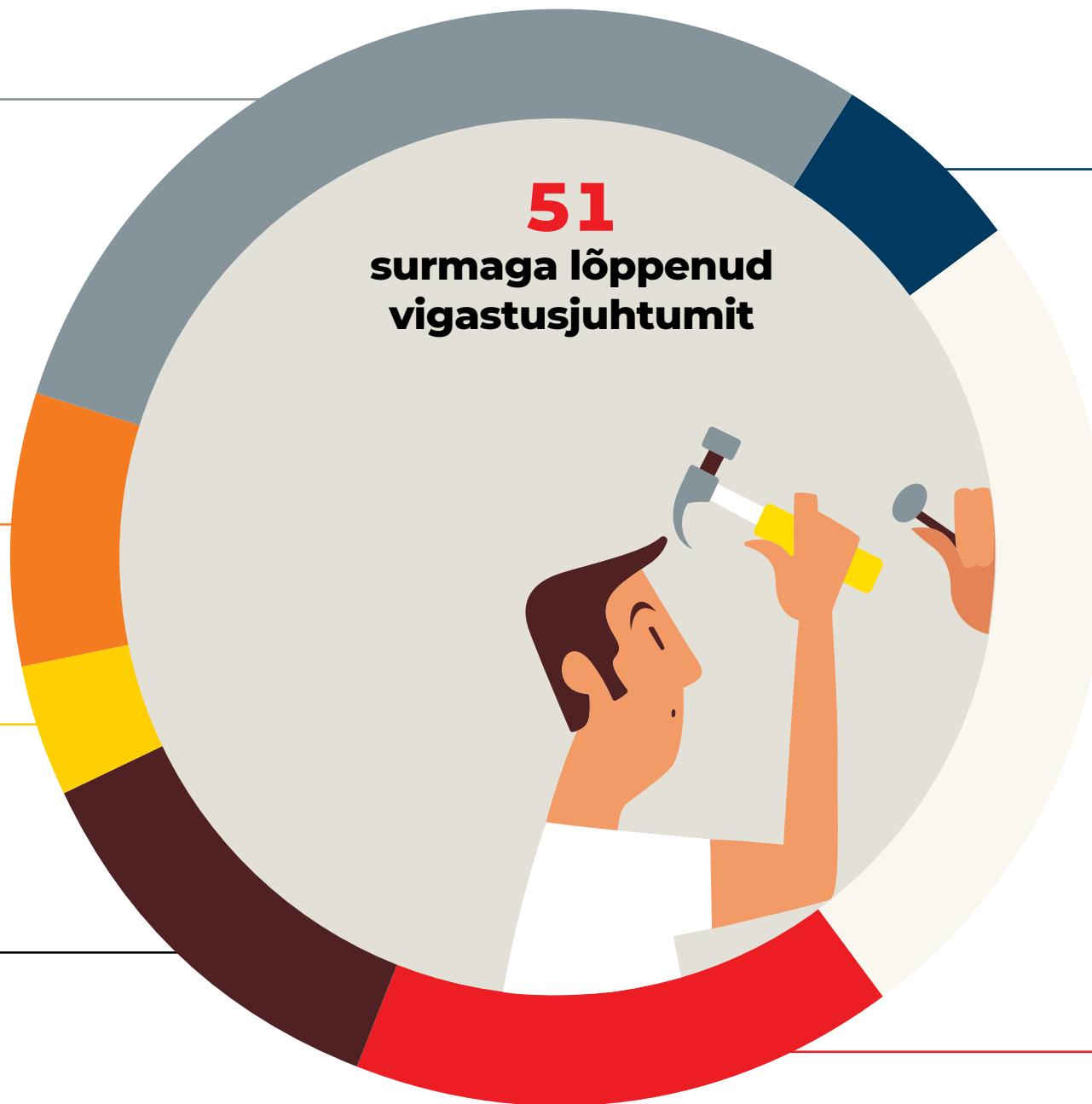
rünne

12%

tahtlik enesevigastus

16%

juhuslik mürgistus

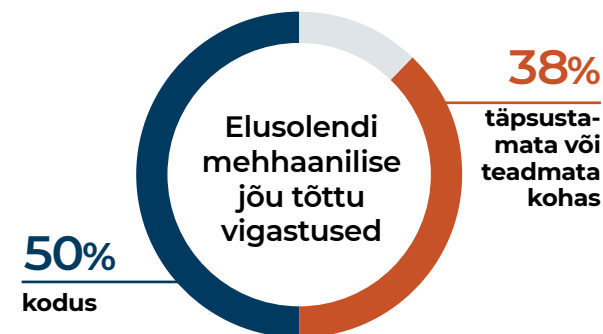
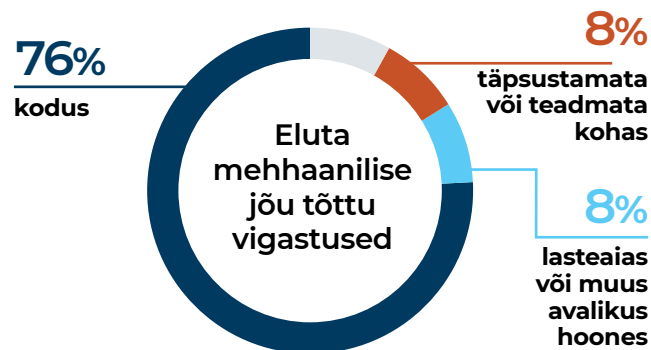
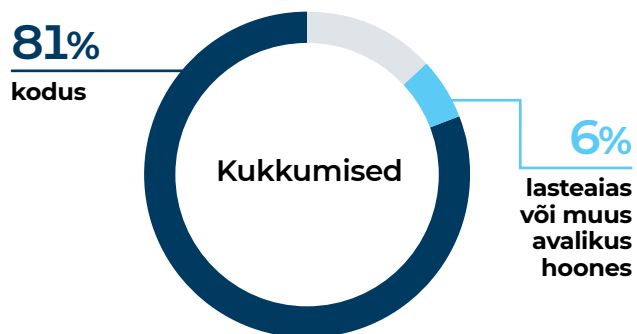

VIGASTUSED 0-2-AASTASED

- Peamised vigastused on seotud kukkumistega.
- Sagedased on ka löögid vastu esemeid või esemetega ja kehasse naha või loomuliku kehaava kaudu sisenenud võõrkehade tõttu viga saamised.

2,6% Kõikidest Võrumaa vigastusjuhtudest

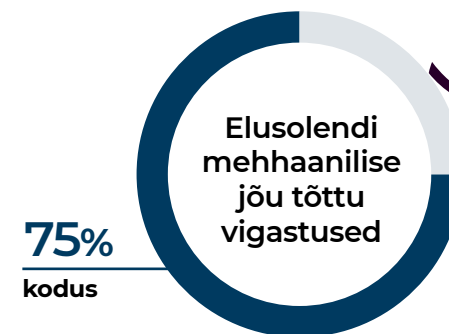
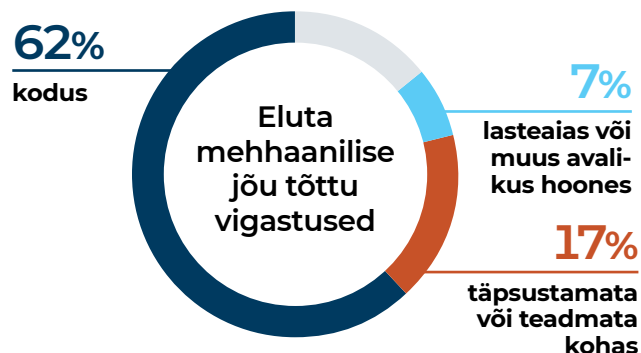
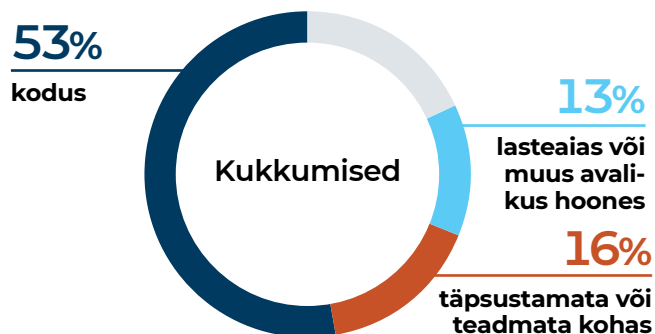
Peamised õnnetuste põhjused

Muu juhuslik kukkumine	24	21%
Muu/täpsustamata teguri juhuslik toime	22	19%
Libisemine/komistamine samal tasapinnal	18	16%
Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms	12	10%

VIGASTUSED 3-6-AASTASED

- Peamised vigastused on seotud kukkumistega.
- Sagedased on ka löögid vastu esemeid või esemetega ja kehasse naha või loomuliku kehaava kaudu sisenenud võõrkehade tõttu viga saamised.

3,7% Kõikidest Võrumaa vigastusjuhtudest

Peamised õnnetuste põhjused

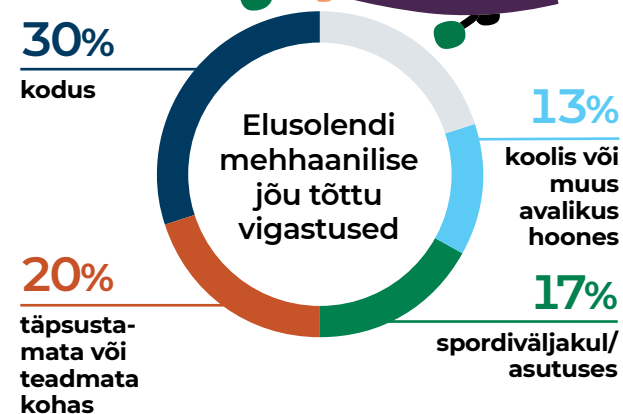
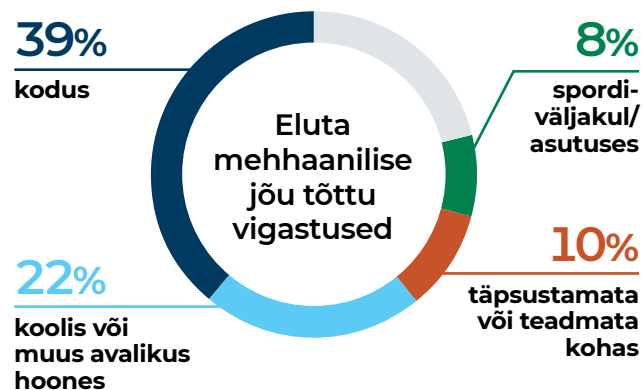
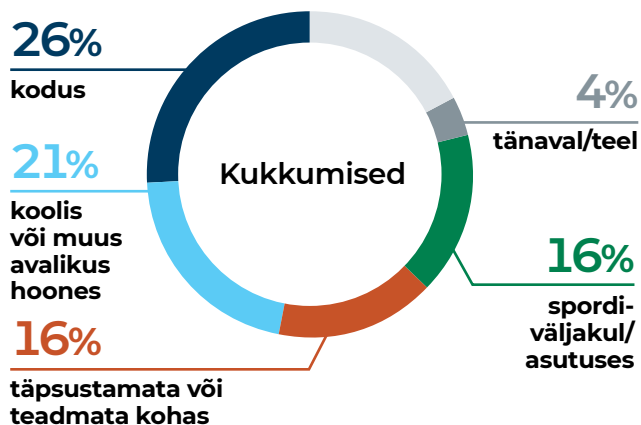
Muu juhuslik kukkumine	39	24%
Libisemine/komistamine samal tasapinnal	22	14%
Löök vastu esemeid või nendega	22	14%
Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms	14	9%
Purustus, kokkusurumine, suletus esemete sees/vahel	14	9%

VIGASTUSED 7-19-AASTASED

- Peamised vigastused komistamise, libisemise või kukkumise tagajärjel.
- Sageli tuli ette ka äralöömist vastu esemeid või lööke esemetega ning naha/loomulike kehaavade kaudu sisenenud võõreseme tõttu tekkinud vigastusi.

17,6%

Kõikidest Võrumaa vigastusjuhtudest

Peamised õnnetuste põhjused

Löök vastu esemeid või nendega

121 16%

Muu juhuslik kukkumine

119 15%

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

112 15%

Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms

53 7%

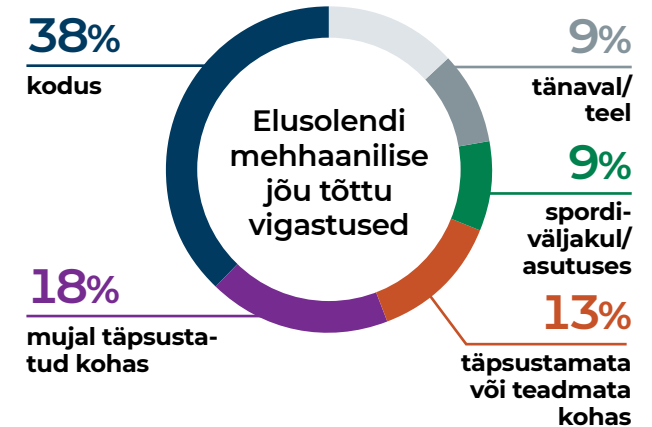
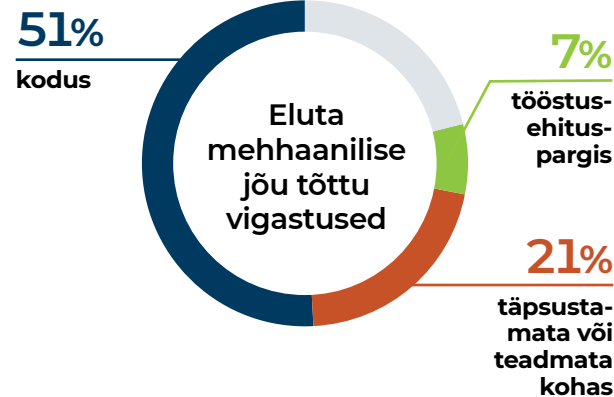
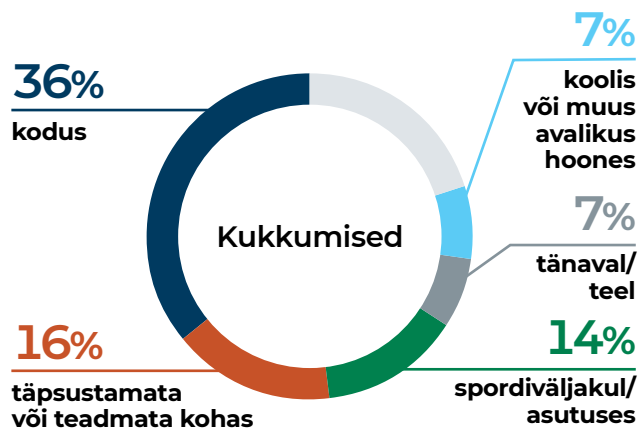
VIGASTUSED 20-29-AASTASED

- Peamised vigastused komistamise, libisemise või kukkumise tagajärjel.
- Sageli tuli ette ka ära löömist vastu esemeid või lööke esemetega ning naha/loomulike kehaavade kaudu sisenenud võõreseme tõttu tekkinud vigastusi.

14,4%

Kõikidest Võrumaa vigastusjuhtudest

Peamised õnnetuste põhjused

Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese

81 13%

Löök vastu esemeid või nendega

71 11%

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

65 10%

Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms

50 8%

VIGASTUSED 30-64-AASTASED

- Sagedasemad vigastusjuhtumid seotud erinevat tüüpi kukkumistega – nii samal tasapinnal libisemise ja komistamisega kui kukkumist treppidelt, astmetelt või muudelt erineva kõrgusega pindadelt.

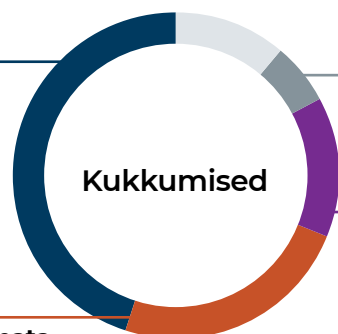

44,9%

Kõikidest Võrumaa vigastusjuhtudest

45%

kodus

Kukkumised

24%

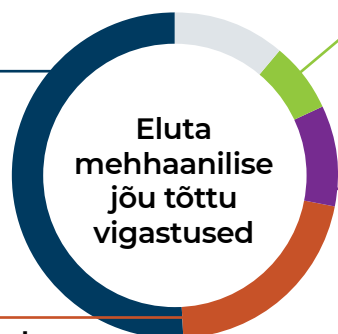
täpsustamata või teadmata kohas

6%
tänaval/
teel

14%
mujal
täpsusta-
tud kohas

51%

kodus

Eluta
mehhaanilise
jõu tõttu
vigastused

21%

täpsustamata või teadmata kohas

7%
tööstus-
ja ehitus-
pargis

10%
mujal
täpsusta-
tud kohas

5%

tänaval/
teel

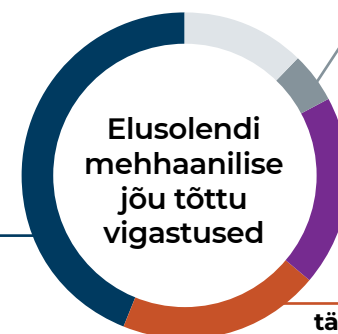
19%
mujal
täpsusta-
tud kohas

20%

täpsustamata
või teadmata
kohas

44%

kodus

Elusolendi
mehhaanilise
jõu tõttu
vigastused

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

314 16%

Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese

236 12%

Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms

170 9%

Löök vastu esemeid või nendega

150 8%

VIGASTUSED 65-74-AASTASED

● Peamised vigastusjuhtumid on seotud kukkumisega.

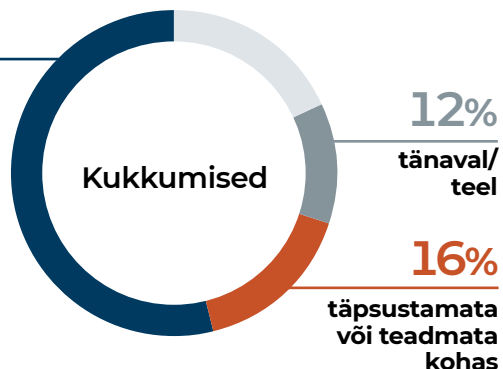

7,9%

Kõikidest Võrumaa vigastusjuhtudest

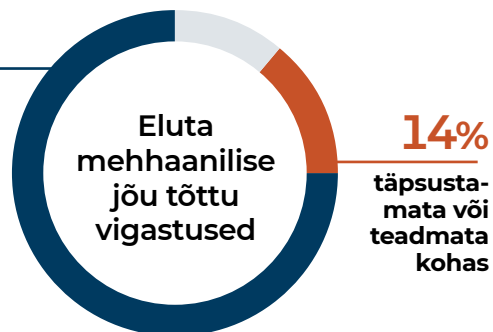
54%

kodus

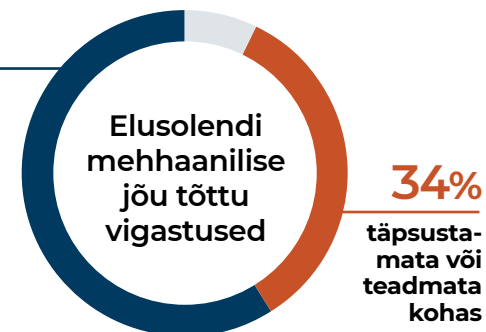
75%

kodus

59%

kodus

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

88 26%

Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese

35 10%

Kukkumine jää või lume tõttu

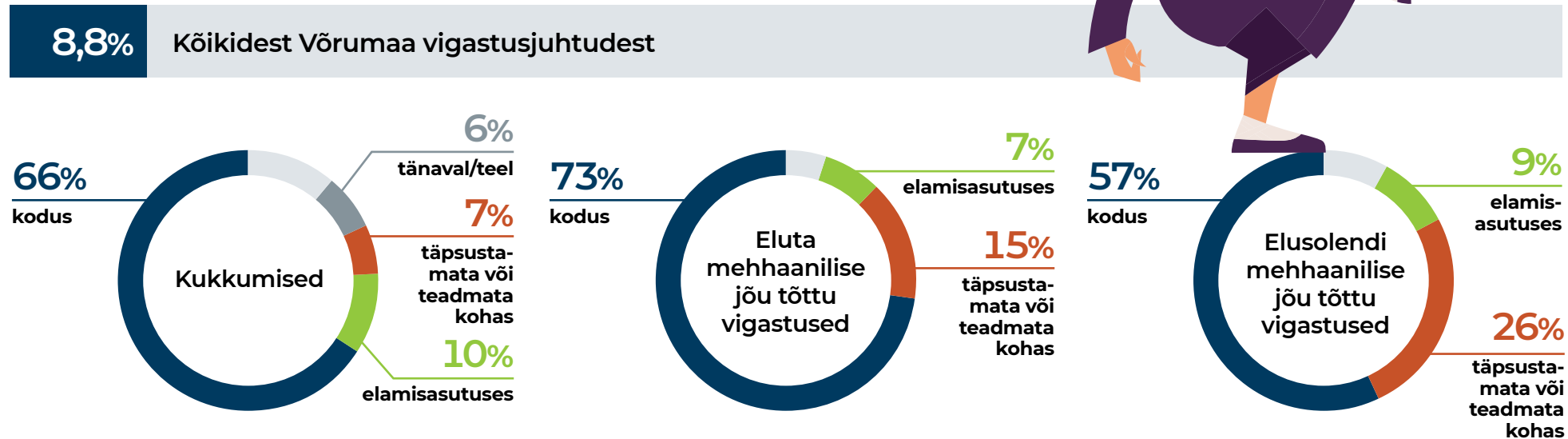
33 10%

Muu juhuslik kukkumine

23 7%

VIGASTUSED 75+ -AASTASED

● Peamised vigastusjuhtumid on seotud kukumisega.

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

155 40%

Muu juhuslik kukumine

52 13%

Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms

28 7%

Muu/täpsustamata teguri juhuslik toime

25 6%

VIGASTUSTE KAITSE- JA RISKITEGURID

Vigastuste riskitegurid

- kõrge impulsiivsus
- madal enesejuhtimise oskus
- alkoholi ja teiste uimastite tarvitamine
- kogematus tööriistade, aparaatide käsitlemisel
- stressisituatsioonid ja ülepingutused
- madal teadlikkus ohutusnõuetest või nende eiramine (tööriistad, masinad, seadmed)
- töötamine kõrgema riskiga tegevusaladel
- alkoholi ja teiste uimastite tarvitamine
- majanduslik toimetulek
- lapsevanema järelvalve puudumine
- lapsevanemate teadlikkuse ja hoiakute puudumine
- lapse või vanema tervislik seisund
- sotsiaalmajanduslik taust
- aastaag ja kellaaeg
- kõrgem vanus
- eelnenud kukkumised
- kroonilised haigused
- kõnnaku- ja tasakaaluprobleemid
- ravimite tarvitamine (nii konkreetsete ravimite toime kui ka ravimite hulgikasutus)
- keskkond

Vigastuste ennetusmeetmed

- teadlikkuse tõstmine
- hoiakute muutmine
- oskuste arendamine
- väliskeskonna ohutus ja turvalisus (teede, hoonete korrashoid; tööstus- või ehitusala, veekogude, ohtlike objektidele ligipääs jms)
- ohutud ja turvalist käitumist suunavad regulatsioonid (seadused, piirangud, maksud, ohutusnõuded toodetele ja teenustele jms)
- riskikäitumise vähendamine
- kontrollnimekirjad koduohutuse või tervisliku seisundi hindamiseks
- infomaterjalid
- tehnilised abivahendid (pliidi alarm, käsitoed, liikumisandur)
- vigastusriskide teadmine ja märkamine
- regulaarne toitumine ja liikumine
- vanemlike oskuste programmid
- ohutusalane juhendamine
- vigastuste oskuslik reageerimine ja ravi

VIGASTUSJUHUD JA -SURMAD VÕRUMAAL - POSITSIOON EESTI KESKMISE SUHTES

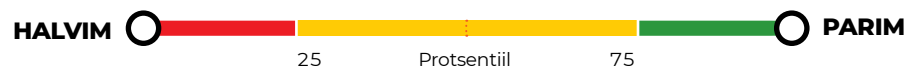
○ Piirkonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab ring

NÄITAJA	ARV	SUHTARV 100 000 ELANIKU KOHTA	POSITSIOON EESTI KESKMISE SUHTES	EESTI HALVIM	EESTI KESKMINE	EESTI PARIM
VIGASTUSJUHUD						
Ravitud tahtlik enesevigastus	25	72.6		205.5	133.6	35.1
Ravitud ründe tagajärg	79	229.4		341.9	213.8	128.1
Ravitud ebaseelge/teadmata tahtlusega vigastus	79	229.4		473.2	292.7	213.2
Ravitud õnnetusjuhtum, sh ..	4182	12141.4		13182.0	11010.0	10284.1
LIIKLUS						
.. sõidukiõnnetuses vigastatud jalgrattur	106	307.7		401.8	275.4	192.9
.. teised sõidukiõnnetuses viga saanud	133	386.1		399.6	291.1	173.5
KUKKUMINE						
.. libisemine/komistamine samal tasapinnal	774	2247.1		2903.8	2509.8	2062.0
.. kukkumine jää või lume tõttu	237	688.1		775.0	544.6	348.5
.. kukkumine trepil(t), redelil(t) jms	344	998.7		1099.1	806.6	649.7
.. muu juhuslik kukkumine	412	1196.1		1679.1	1253.0	819.0
MEHHAANILINE JÕUD						
.. löök vastu esemeid või nendega	409	1187.4		1755.0	1347.3	924.3
.. naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese	424	1231.0		1546.3	878.7	664.6
.. terav klaas, nuga, mõõk, pistoda	124	360.0		526.5	358.1	323.0
.. purustus, kokkusurumine, suletus esemete sees/vahel	178	516.8		529.5	328.4	227.3
.. tööriista või seadmega kokkupuude	170	493.6		600.7	309.9	192.0
.. muu eluta mehhaanilise jõu toime	178	516.8		1023.1	439.2	334.9

LOE TÄPSEMAT INFOT ANDMETE KOHTA :
www.terviseinfo.ee/maakonnavigastused

NÄITAJA	ARV	SUHTARV 100 000 ELANIKU KOHTA	POSITSIOON EESTI KESKMISE SUHTES	EESTI HALVIM	EESTI KESKMINE	EESTI PARIM
ELUSOLENDI JÕUD						
.. teise isiku poolt löök, väänamine, hammustus jms	66	191.6		340.9	271.9	149.6
.. koerahammustus või -löök	57	165.5		194.7	117.4	82.2
.. teise imetaja, roomaja või mittemürgise putuka hammustus, löök või nõelamine	103	299.0		516.7	303.1	133.1
.. muu/täpsustamata elusolendi jõu toime	12	34.8		86.2	60.6	22.0
MUU PÕHJUS						
.. kokkupuude mürgise looma/taimega	79	229.4		315.9	101.4	52.3
.. ülepingutus, reisimine, puudusseisund	210	609.7		631.7	420.6	192.3
.. muu/täpsustamata teguri juhuslik toime	166	481.9		584.1	393.0	327.8
SURMA PÕHJUS						
Surm õnnetuse, mürgistuse, trauma tõttu, sh..	51	148.1		148.1	71.8	46.8
.. sõidukiõnnetus	3	8.7		12.4	5.4	0.0
.. kukumine	13	37.7		37.7	13.4	4.4
.. juhuslik mürgistus	8	23.2		32.4	14.4	0.0
.. tahtlik enesevigastus	6	17.4		37.3	14.0	1.7
.. rünne	2	5.8		7.1	2.0	0.0
.. ebaselge tahtlusega vigastus	4	11.6		11.6	3.1	0.0
.. muu õnnetus, mürgistus, trauma	15	43.5		50.3	19.6	11.7

Tervise
Arengu
Instituut

